

Ètica del Comptador Públic

CPC. MIGUEL ANGEL ALATRISTA GIRONZINI
Comptador Benemèrit del Perú
Contador Símbolo del Cusco

Data de recepció: 20/5/2015
Data d'acceptació: 10/10/2015

RESUM

La Ciència Comptable té com a objectiu satisfer les necessitats d'informació dels diferents agents econòmics de la societat, la qual cosa s'aconsegueix mitjançant la quantificació de fets socioeconòmics, per produir informació amb la finalitat de controlar, planificar, mesurar, optimitzar la gestió, per a l'efectiva i oportuna presa de decisions.

El Comptador Públic, com a dipositari de la confiança pública, "dóna fe" quan subscriu un document que expressa l'opinió sobre determinats fets econòmics passats, presents o futurs.

Els inversors, els creditors, els ocupadors, el govern i públic en general, confien en els Comptadors Públics per tenir una sòlida informació financera i el consell competent i oportú. L'actitud i el comportament dels Comptadors en proporcionar-hi tals serveis, té un impacte en el benestar econòmic del país.

En les seves actuacions professionals el Comptador Públic ha de considerar i analitzar l'usuari dels seus serveis com a ens econòmic independent, i observar els Principis de: Integritat, Objectivitat, Independència, Responsabilitat, Confidencialitat, Respecte i Observança de les disposicions normatives i reglamentàries, Competència i actualització Professional, Difusió i col·laboració, Respecte entre Col·legues, i Conducta Ètica irreprotxable.

El coneixement i l'aplicació del reglamentat en el Codi d'Ètica Professional del Comptador Públic és de vital importància i aquest Codi ha de ser observat per tots els Comptadors Públics.

PARAULES CLAU

Ètica, Ètica Professional, Codi d'Ètica, Codi Ètica IFAC.

ABSTRACT

Accounting Science aims to meet the information needs of different economic actors in society, which is achieved by quantifying socio-economic facts, to produce information in order to monitor, plan, measure, optimize management, to effective and timely decisions.

The Public Accountant, as depositary of the public trust, "attests" when he signs a document that expresses opinion on certain past, present or future economic events.

Investors, creditors, employers, government and the general public rely on Public Accountants to have a solid financial information and competent and timely advice. The attitude and behavior of Accountants to provide such services, has an impact on the economic welfare of the country. In its proceedings the Public Accountant should consider and analyze the user of its services as an independent economic entity, observing the principles of: Integrity, Objectivity, Independence, Responsibility, Confidentiality, Respect and Observance of rules and regulations, Competition and Professional upgrade, Dissemination and Collaboration, Respect among colleagues; and faultless Ethical Conduct.

The knowledge and application of the provisions contained in the Code of Professional Ethics the Public Accountant is vital and this Code should be observed by all Public Accountants.

KEYWORDS

Ethics, Professional Ethics, Code of Ethics, IFAC Ethics Code.

1. Ètica

Segons Aristòtil, l'home no escull la fi que està en ell per naturalesa, com la llum, que el porta a jutjar correctament i escollir el veritable bé. Més la virtut que és el poder o la potestat d'obrar conforme a les lleis morals, depèn precisament de l'elecció dels mitjans que es fa en vista del bé suprem.

La virtut moral consisteix en la capacitat d'escollir el mig just, adequat a la nostra naturalesa, tal com el determina la raó. El mig just exclou els dos extrems viciosos, que pequen un per excés i un altre per defecte. Aquesta capacitat d'elecció és un poder que es perfecciona i reforça amb l'exercici.

Els seus diferents aspectes constitueixen les diverses virtuts ètiques:

El valor, que és el mig just entre la covardia i la temeritat, determina allò que hem o no hem de témer.

La templança, que és el mig just entre la intemperància i la insensibilitat, es refereix a l'ús moderat dels plaers.

La liberalitat, que és el mig just entre l'avarícia i la prodigalitat, concerneix l'ús prudent de les riqueses.

La magnanimitat, que és el mig just entre la vanitat i la humilitat, concerneix la recta opinió de si mateix.

La mansuetud, que és el mig just entre la irascibilitat i la indolència, concerneix la ira.

La virtut ètica principal és la justícia, en un sentit més general, és a dir, com a conformitat a les lleis, la justícia no és una virtut particular, més aviat és la virtut íntegra i perfecta. En efecte, l'home que respecta totes les lleis és l'home completament virtuós.

La virtut intel·lectual o dianoètica, és propícia del ser racional, comprèn la ciència, l'art, la prudència, la intel·ligència, la saviesa.

La ciència és la capacitat demostrativa que té per objecte el que no pot succeir diferentment de com succeeix, és a dir, el necessari i l'etern.

L'art és la capacitat acompanyada de raó de produir algun objecte.

La prudència és la capacitat unida a la raó d'obrar en forma convenient enfront dels béns humans.

La intel·ligència és la capacitat de comprendre els primers principis de totes les ciències que precisament per ser principis no formen part de la mateixa ciència.

La saviesa és el grau més alt de la ciència i serveix no solament per deduir els principis, sinó jutjar la seva mateixa veritat.

Mentre la prudència es refereix a les coses humanes i consisteix en el judici sobre la conveniència, l'oportunitat i la utilitat, la saviesa es refereix a les coses més altes i universals.

Aquest contrast de saviesa i prudència, és el reflex en el camp de l'ètica de l'actitud filosòfica fonamental d'Aristòtil. Aquest contrast no existia per a Plató, per qui la sola prudència humana és la ciència suprema que té per objecte el bé com a principi de l'ésser.

La paraula **ètica** prové del grec *éthikós*, que al seu torn prové del vocable *ethos*, que significa costum, manera de ser, o caràcter, quant a la forma de vida adquirida per l'home.

L'ètica pot definir-se com la ciència normativa de la rectitud dels actes humans segons uns principis racionals.

L'ÈTICA és la ciència de la conducta humana, que estudia la forma d'actuar que tenim tots els homes enfront dels nostres semblants i la manera en la qual ens en sortim en les nostres activitats diàries.

Es diu que l'ètica és una ciència, perquè és una disciplina racional, ja que parteix dels actes humans i els transporta fins a arribar als seus principis.

L'ètica és un conjunt de coneixements sistemàtics, metòdics i racionals basats en l'experiència i fundats en uns principis.

L'ètica és una part de la filosofia, per aquest motiu el seu mètode i característiques de recerca hagin de concórdar amb aquesta disciplina.

Diversos autors coincideixen a assenyalar que les virtuts o valors bàsics de l'ésser humà són: la prudència, la fortalesa, la templança, la justícia, la solidaritat, l'autenticitat, la fidelitat, la bondat, l'agraïment, la responsabilitat, la llibertat, l'amistat, la bellesa, la pau, la laboriositat. A més, a aquests nosaltres podem agregar l'honestedat, la responsabilitat, la integritat i el respecte a la dignitat de les persones.

2. Ètica Professional

L'Ètica Professional és reconeguda com la ciència normativa que estudia els deures i els drets dels professionals en el compliment de les seves activitats professionals.

A l'Ètica Professional també se la coneix com a Deontologia Professional, ja que s'encarrega de l'estudi i tractat dels deures i comportament dels professionals en l'acompliment de les seves activitats professionals i personals.

Per tant Deontologia, és el conjunt de regles de caràcter ètic que una professió es dona a si mateixa i que els seus membres han de respectar. En un sentit etimològic, Deontologia fa referència a la ciència del deure o dels deures.

La Deontologia és el conjunt sistemàtic de normes mínimes que un grup de professionals determinats estableix i que reflecteix una concepció ètica comuna o majoritària dels seus membres.

El concepte Deontologia pot definir-se com el conjunt de principis ètics assumits voluntàriament pels qui professen una determinada professió, per raons d'integritat, de professionalisme i de responsabilitat social. La deontologia implica un compromís d'identitat amb el rol que compleixen en la vida social.

La deontologia és la ciència que estudia els diversos deures i el comportament dels Professionals en les seves relacions amb els seus clients, l'Estat i els seus col·legues. La deontologia és un conjunt de comportaments exigibles als professionals, tot i que moltes vegades no estan codificats en una reglamentació jurídica.

Existeixen quatre principis bàsics que vénen a ser les normes essencials que tot professional ha de tenir sempre present per exercir amb criteri tècnic i ètic les activitats pròpies de la seva professió, i aquests són:

1. Independència. La multiplicitat de deures del professional l'imposa una independència absoluta de criteri que està exempta de qualsevol pressió, principalment d'aquella que resulti dels seus propis interessos o d'influències exteriors.
2. Confiança. Les relacions de confiança no poden existir si hi ha algun dubte sobre l'honestetat, la probitat, la rectitud i la sinceritat del professional.
3. Secret professional. S'ha de respectar el secret de qualsevol informació confidencial transmesa a ell pel seu client que es refereixi al propi client o a tercers en el marc dels assumptes de la seva activitat professional.
4. Incompatibilitats. El Codi Professional ha de conciliar les postures que puguin presentar-se en el desenvolupament d'una activitat professional, assenyalant que la incompatibilitat ha de ser solucionada respectant les normes que regeixen en la jurisdicció on exerceixi.

L'Ètica Professional és l'ètica en si aplicada a l'exercici d'una professió i comprèn els principis de l'actuació moral de tots els seus membres, en les circumstàncies peculiars en què els seus deures professionals els col·loquen.

Les persones que exerceixen una professió en la qual ofereixen els seus coneixements i habilitats al servei d'altres, tenen unes responsabilitats i obligacions amb tots els sectors i persones que confien en el seu treball, per la qual cosa és imprescindible per a aquests professionals l'acceptació i el compliment de les Normes d'Ètica que regulen la seva relació amb els seus clients, ocupadors, empleats, Estat i públic en general, per la qual cosa es fa necessari que existeixi un codi que contingui les normes generals de conducta aplicables a la pràctica diària de la professió.

L'Ètica Professional, en conclusió, pot definir-se com el conjunt de normes i principis assumits voluntàriament pels qui exerceixen una determinada professió, per raons d'integritat, de professionalisme, de responsabilitat social.

La professió té com a finalitat el bé comú o el públic. Ningú no és professional per a si mateix, ja que tota professió té una dimensió social, de servei a la comunitat, que s'anticipa a la dimensió individual de la professió.

3. Codi d'Ètica

Els Col·legis Professionals tenen entre les seves funcions l'emissió i vigilància de les normes que regeixin els professionals col·legiats en l'exercici de la seva activitat.

És potestat dels Col·legis Professionals fixar unes normes deontològiques, que adaptades a les realitats de cada professió, ajudin d'una banda a definir amb claredat la conducta ètica desitjable dels seus professionals i d'altra banda, evitin comportaments no desitjats que redundin en un dèficit de la professió en general que desprestigiï el col·lectiu de professionals que l'exerceix, la defensa dels destinataris dels serveis dels nostres professionals i la funció social que compleixen els Col·legis Professionals així ho demanda.

El Codi d'Ètica Professional del Comptador Públic està destinat a servir com a norma de conducta als professionals de la Comptabilitat, que, com a professió de formació científica i humanista, han d'orientar la seva pràctica professional a la funció social que exerceixen, i promoure les condicions per al progrés econòmic i benestar de la societat.

En conclusió, els codis d'ètica són les normes en què s'expressen les idees centrals de la conducta corporativa, d'aquesta manera els codis exerceixen una funció regulativa i directiva en indicar els valors col·lectius, els gestos diferenciadors, els compromisos col·lectivament contrets, els codis exerceixen una funció identificadora de la professió davant la professió mateixa.

El codi no només serveix per justificar i donar el degut to a les censures contra els col·legues que es desvien de l'ètica comuna. El codi plana sempre sobre les relacions interprofessionals, sobre les negociacions de constitució de grups, sobre els contractes d'ocupació, o sobre els pactes d'arrendament de serveis, per garantir que les relacions professionals així creades s'atenguin, en la seva qualitat tècnica i moral, a les tradicions del grup, compleixen així una funció defensiva i protectora.

Els codis ètics no es limiten a ser una cosa interna a la professió, ja que són, alhora i inseparablement, una resposta que la professió dóna a la societat; actuen cap a fora. La societat confereix a la corporació professional molt poder i autoritat quan li adjudica, per exemple, el monopoli de l'exercici de la professió.

El codi, quant a resposta institucional, no tracta només dels deures del professional envers els particulars, sinó també de les obligacions que la professió i cadascun dels seus membres tenen concretes amb la comunitat social.

Existeixen una sèrie de normes i disposicions que regeixen l'acompliment del professional en la seva permanent relació amb els seus col·legues, clients i públic en general, les quals es troben disposades en un Codi d'Ètica i estan elaborades i supervisades pel respectiu Col·legi Professional, l'acatament i compliment de les quals és de caràcter obligatori per a tots els membres d'un Orde Professional determinat.

El Codi d'Ètica Professional conté la normativitat per a la nostra actuació en totes les labors que realitzem, i s'ocupa de la nostra responsabilitat envers la societat en general, el contractant dels nostres serveis, així com el nostre personal.

4. El Codi d'Ètica del Comptador Professional

La Federació Internacional de Comptadors (IFAC), com ho estableix la seva constitució, té com a missió "el desenvolupament i l'enfortiment de la professió comptable a escala mundial amb estàndards harmonitzats, capaçs de proporcionar serveis d'alta qualitat a favor de l'interès públic".

Per al compliment d'aquesta missió, el Comitè Executiu de la IFAC ha creat el Comitè d'Ètica de la IFAC per desenvolupar i emetre, sota la seva pròpia autoritat, estàndards ètics d'alta qualitat i altres pronunciaments per a l'ús dels Comptadors professionals arreu del món.

La Federació Internacional de Comptadors (IFAC) ha emès el Codi d'Ètica del Comptador Professional, que promou la seva aplicació per part de tots els comptadors del món.

Aquest Codi d'Ètica estableix les regles de conducta per a tots els comptadors del món i determina els principis fonamentals que s'han de respectar per perfeccionar els objectius comuns de la professió. A més, estableix que aquests principis són igualment vàlids per a tots els comptadors, ja sigui que treballin en el sector públic, privat o en la docència.

El Codi d'Ètica del Comptador Professional de la Federació Internacional de Comptadors (IFAC), reconeix que els objectius de la professió comptable són treballar al més alt nivell de professionalisme i per a això té quatre exigències bàsiques:

Credibilitat, professionalisme, qualitat del servei i confiança.

El Codi d'Ètica per a Comptadors Professionals de la IFAC, versió 2006, va ser revisat pel Consell de Normes Internacionals d'Ètica per a Comptadors de la IESBA al juliol del 2009, va ser aprovat pel Comitè Exe-

cutiu de la IFAC per a la seva implementació a escala mundial i va entrar en vigor des de l'1 de gener del 2011.

Aquest Codi d'Ètica del Comptador Professional de la IFAC estableix requeriments ètics per als comptadors professionals de tot el món i disposa que cap institució o firma membre de la IFAC pot aplicar normes menys rigoroses que les establertes en aquest codi.

El Codi d'Ètica de la IFAC 2011 enuncia cinc principis fonamentals, els quals han de complir tots els comptadors del món, i són:

- *Integritat*
- *Objectivitat*
- *Competència professional i fer la deguda atenció*
- *Confidencialitat*
- *Comportament professional*

1. Integritat

Un comptador professional ha de ser sincer i honest en totes les seves relacions professionals i de negocis.

El principi d'integritat, imposa sobre tot professional l'obligació de ser franc i honest en les seves relacions professionals i de negocis.

La integritat també implica transaccions justes i veritables.

Un comptador professional no ha d'estar associat a informes, rendicions, comunicacions o una altra informació on ell cregui que la informació: conté un material fals o declaracions enganyoses, conté declaracions o informació subministrada imprudentment, omet o reté informació requerida per ser inclosa on tals omissions o retencions podrien ser enganyoses.

2. Objectivitat

Un comptador professional no ha de permetre que els favoritismes, els conflictes d'interès o la influència indeguda d'uns altres eliminin els seus judicis professionals o de negocis.

El principi d'objectivitat imposa al comptador professional l'obligació de no comprometre el seu judici professional per favoritismes, conflictes d'interessos o la indeguda influència d'uns altres.

Un comptador professional podria estar exposat a situacions que podrien danyar la seva objectivitat. S'han d'evitar les relacions de favoritisme o d'influència sobre el judici del comptador professional.

3. Competència professional i fer la deguda atenció

Un comptador professional té el deure continu de mantenir les seves habilitats i coneixements professionals en el nivell apropiat per assegurar

que el client o l'ocupador rebi un servei professional competent basat en els desenvolupaments actuals de la pràctica, la legislació i les tècniques.

Un comptador professional ha d'actuar diligentment i d'acord a les tècniques aplicables i les normes professionals quan proporciona els seus serveis professionals.

El principi de competència professional i fer la deguda atenció imposa al comptador professional les següents obligacions:

- a) Mantenir els seus coneixements i habilitats professionals en el nivell requerit per assegurar que els seus clients i ocupadors rebin un competent servei professional, i
- b) Actuar diligentment d'acord amb les tècniques aplicables i les normes professionals quan proporciona els seus serveis.

Un servei professional competent requereix l'exercici d'un judici assenyat en l'aplicació dels coneixements i habilitats professionals en el desenvolupament d'aquest servei.

4. Confidencialitat

Un comptador professional ha de respectar la confidencialitat de la informació obtinguda com a resultat de les seves relacions professionals i de negocis i no ha de revelar aquesta informació a tercers que no comptin amb la deguda autoritat tret que existeixi un dret o deure legal o professional per revelar-la.

La informació confidencial obtinguda com a resultat de les relacions professionals o de negocis no ha de ser usada pel comptador professional per obtenir beneficis personals o per a tercers.

El principi de confidencialitat imposa al comptador professional l'obligació d'abstenir-se de:

- a) Divulgar fora de la firma o organització ocupadora la informació confidencial obtinguda com a resultat de les seves relacions professionals i de negocis sense l'autorització apropiada i específica o tret que existeixi un dret legal o professional o deure de revelar-la, i
- b) Usar la informació confidencial obtinguda com a resultat de les seves relacions professionals i de negocis per al seu benefici personal o per al benefici de tercers.

Un comptador professional ha de mantenir la confidencialitat fins i tot en l'ambient social.

El comptador professional ha d'estar alerta a la possibilitat de revelar informació distretament, particularment en circumstàncies que impliquen una llarga associació amb un soci o un membre immediat de la família.

Un comptador professional ha de prendre totes les mesures necessàries per assegurar que l'equip sota el seu control i les persones de les quals s'obté assessoria i ajuda respectin el deure de confidencialitat del comptador professional.

La necessitat de complir amb el principi de confidencialitat contínua fins després de finalitzada la relació entre el comptador professional i el seu client o ocupador.

5. Comportament professional

Un comptador professional ha de complir amb els reglaments i les lleis rellevants i ha de rebutjar qualsevol acció que desacrediti la professió.

El principi del comportament professional, imposa sobre els comptadors professionals l'obligació de complir amb les lleis i regulacions rellevants i evitar qualsevol acte que desacrediti a la professió.

En la publicitat i promoció del seu treball i d'ells mateixos, els comptadors professionals no han de desprestigiar la professió. Ells han de ser honests i sincers i no han de realitzar afirmacions exagerades sobre els serveis que poden oferir, les qualificacions que posseeixen, o l'experiència obtinguda, o realitzar referències que desacreditin o comparacions sense fonament amb el treball d'uns altres.

El comptador professional en la pràctica pública no ha de comprometre's amb cap negoci, ocupació o activitat que danyi o pugui danyar la integritat, l'objectivitat o la bona reputació de la professió i com a conseqüència sigui incompatible amb la prestació dels seus serveis professionals, ha d'estar d'acord a proporcionar només aquells serveis pels quals es troba capacitat, abans d'acceptar un compromís específic amb un client, el comptador professional ha de considerar si la seva acceptació podria crear alguna amenaça al compliment dels principis fonamentals.

En les situacions on un comptador professional és sol·licitat per proporcionar una segona opinió sobre l'aplicació de les normes o els principis de comptabilitat, auditoria, presentació o altres normes o principis per a circumstàncies específiques o transaccions per o en nom d'una companyia o entitat que no és un client existent, podria donar motiu a amenaces al compliment amb els principis fonamentals. Per exemple, podria haver-hi una amenaça a la competència professional i fer la deguda atenció, en circumstàncies on la segona opinió no estigui basada en el mateix conjunt de fets que van estar disponibles per al comptador actual, o està basada sobre una evidència inadequada.

El comptador professional no ha de desacreditar la professió quan comercialitza els seus serveis professionals.

El Codi d'Ètica del Comptador Professional de la IFAC vigent des de l'1 de gener del 2011, conté tres parts:

Part A: *Aplicació general del codi.*- Conté la introducció i els principis fonamentals, que figuren en la secció 100 fins a la secció 150, en els quals es troben definits els cinc principis fonamentals de l'Ètica.

Part B: *Els comptadors professionals en la pràctica pública.*- Conté alguns exemples de circumstàncies que creen amenaces en la pràctica professional i les salvaguardes que es poden prendre en compte per observar els principis fonamentals de l'Ètica, abasta des de la secció 200 fins a la secció 291.

Part C: *Els comptadors professionals en els negocis.*- Conté alguns exemples de circumstàncies que creen amenaces per als comptadors que poden ser empleats, socis, directors, i les salvaguardes per emparar els principis de l'Ètica, abasten des de la secció 300 fins a la secció 350.

4. Conclusions

Els Codis d'Ètica del Comptador Públic han de contenir el marc conceptual que requereixen els comptadors públics per identificar, avaluar i encaminar la seva actuació professional, dins d'un marc adequat, davant la societat.

El Codi d'Ètica del Comptador Públic ha de contenir un conjunt de normes que tinguin per objectiu orientar l'actuació professional, dins dels marcs de l'honor, la dignitat i la capacitat professional, actuant amb probitat i bona fe, en tots els seus actes.

El Codi d'Ètica de la IFAC 2011, el componen tres parts:

En la Part A, estableix els cinc principis fonamentals de l'Ètica professional, i proporciona un marc conceptual per a l'aplicació d'aquests principis a escala mundial.

En les parts B i C, proporcionen alguns exemples de salvaguardes, que podrien ser apropiats per minorar les amenaces en el compliment dels principis fonamentals de l'Ètica dels comptadors professionals.

Tots els organismes rectors de la professió comptable existents en tots els països del món, han de disposar la difusió i el coneixement del Codi d'Ètica de la IFAC, a més del fet que a cada País els Comptadors Públics han de conèixer i acatar íntegrament el Codi Professional del seu respectiu País.

Referències bibliogràfiques

- ARISTÒTIS (2003) *Ètica a Nicómaco*. 10 llibres. Gredos, Madrid.
- ALATRÍSTIA, M.A. (2014) “Apuntes, Conferencias y Artículos sobre Ètica Profesional del Contador Público”. Cusco. www.miguelalatrística.blogspot.com
- ABRIL, P. S. (1999) *La Ètica de Aristóteles*, Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes, Alacant.
- ARANGO, H. (1998) *Ètica para la convivencia*, Editorial Macondo, Cali.
- ARANGUREN, J. (1958) *Ètica*, Editorial Trotta, Madrid.
- BARUCH, S. (1999) *Ètica Demostrada*, Alianza Editorial, Madrid.
- BILBENY, N. (1992) *Aproximación a la Ètica*, Ariel, Barcelona.
- ESCOBAR, G. (1992) *Ètica*, Mc Graw Hill, Mèxic.
- FAGOTHEY, A. (1991) *Ètica, Teoría y Aplicación*, Mc Graw Hill, Mèxic.
- IFAC (2011) *Codi d'Ètica per a Comptadors Professionals*, Federació Internacional de Comptadors, Nova York.
- GUISAN, E. (1995) *Introducción a la Ètica*, Càtedra, Madrid.
- MENÉNDEZ, A. (1980) *Ètica Profesional*, Editorial Horizontes, Mèxic.
- MUÑOZ, M. (2001) *Ètica*, Mèxic.
- VARGAS, S. (2002) *Ètica*, Barcelona.
- VIDAL, M. (1992) *Conceptos Fundamentales de Ètica*, Trotta, Madrid.

Associació Catalana de Comptabilitat i Direcció

Edif. Col·legi d'Economistes de Catalunya
 Pl.- Gal·la Plàcida 32, 4ª planta - 08006 Barcelona
 Tel. 93 416 16 04 extensió 2019
info@accid.org - www.accid.org - @Associacio ACCID